

LUMINA

FOAIE RELIGIOASĂ-CULTURALĂ PENTRU POPOR

ABONAMENTUL:

Pe an: 12 coroane
Pe 6 luni: 6 "
Pe 3 luni: 3 "
Un număr 24 bani

APARE JOIA

REDACTOR:
Dr CORNEL CORNEAN

REDACȚIA ȘI ADMINISTR.: Strada Timișorii Nr. 59.

TELEFON Nr. 30.

INSERTIUNILE SE SOCOTESC AMĂSURAT TARIFEI
MANUSCRISELE NU SE ÎNAPOIAZĂ

Sgârceții neamului

Semenic

În trecut neamul românesc a avut mulți bărbați inimoși și cu dare de mână, cari prin jerife materiale au pus baza și au întărit așezemintele noastre culturale, bisericesti și școlare. Înaintarea noastră o datorim, în mare parte, acelor fruntași mari ai neamului, cari și-au jertfit comoara intelectuală și materială pentru interesul public.

Timpurile grele de azi și zilele mari, necunoscute de mâne, pretind însă o închegare cât mai temeinică și rațională a tuturor forțelor, fiindcă numai așa vom putea duce lupta vieții ca popor. Prosperarea, ce dorim, pretinde jertfe mai mari ca în trecut, pe cari trebuie să le aducă în primul rând toți confrății noștri cu stare materială mai bună.

Durere, trăiesc între noi o seamă de oameni în stare bună, așa zișii bogătanii, cari trag venite mari, duc vorbă sfătoasă în toate afacerile comunale, bisericesti și școlare, iară când e vorba să dea ajutorul cuvenit, se dau în lături, devin tăcuți și abia îi poți îndupleca să sprijinească scopuri culturale ori filantropice. Sgârceții dela fire, mulți dintre bogătanii noștri nu abonează jurnale, nu cumpără și nu cetesc cărți folositoare și nu jertfesc nici un filer pentru scopuri obștești. Câștigul și profitul mare le amețește mintea, le întunecă sufletul. Sgârceții noștri stau cu inima lor părjolită de para avuției reci și înghețați față de durerea și neajunsurile confrăților lor. Sprijinul reclamat de instituțiile noastre religioase și culturale îl așteaptă tot numai dela alții.

Nu avem loc și timp, ca să înșirăm întregul pomelnic al acestor înșăgâmbași, cari șed pretutindenea în fruntea meselor și pretind, ca să li-se deie toată cinstea, deși în faptă nu merită

decât numai disprețul oamenilor de bine.

Ei, stând așa lucrul, nu ne șede bine și nu suntem îndreptățiți să tragem la răspundere tot numai pe preot și pe învățător pentru neajunsurile, ce le constatăm la biserică și școală. Dacă e adevărat, că starea bisericii și a școlii este oglinda comunei, în care se vede starea morală și intelectuală a poporenilor, — atunci e tot așa de adevărată și îndatorirea, ce o avem cu toții a conlucra și a jertfi la prosperarea acestor instituțiuni, cari ne-au păstrat legea și limba strămoșească.

Zilnic ne plângem că suntem remași în urma altor popoare, zilnic simțim, că nu avem creșterea și cultura de lipsă, fiindu-ne instituturile de educație și de cultură prea puține și prea sărăcicioase, zilnic vedem cum ne risipim averile din cauza neculturii și a împrejurărilor grele, pe cari nu le putem îndrepta, — și cu toate acestea nu ne luăm voea, ca să ne îndreptăm și să ne curățim de multe porniri și îndatinări rele, cari ne îngreunează sporul și ne opăcesc mersul spre înaintare.

O astfel de pornire rea și rușinoasă e și sgârcenia fără rost, care nu ne-o poate ierta nime și ne face de răs în fața tuturor, cari ne cunosc de oameni avuți și cu stare materială bine închegată. — Cerem, ca preotul și învățătorul să premeargă cu exemplu bun; dară atunci să fim drepti și să pretindem, ca și intelectualii din comună și toți cei cu stare să deie pildă bună, să pună și ei umărul și să nu permitem, ca bogătanii să poarte numai vorba mare, ci să-și deschidă și pungile, când e vorba de binele obștesc al neamului. Să jertfim cu toții în dreaptă măsură nu numai pentru vindecarea neajunsurilor bisericesti, școlare și culturale, ci să ne desfăcem pungile pentru ajutama-

rea orfanilor, a invalizilor și bieților săraci, cari duc lipsă mare și n'au nici îmbrăcăminte, nici pâinea de toate zilele. Să luăm pilda altor neamuri, cari țin în viață o mulțime de societăți de binefacere. Bogătanii altor neamuri află mare mângâiere în faptul, că din banii proprii pot înființa institute filantropice.

A sosit timpul, ca să trecem prin sita dreptății faptele tuturor! Fiecare să-și facă datorința, pentru că în aceste zile grele și pentru zilele ce vin, nu mai ajung și nu mai prind vorbele, ci se cer fapte și iară fapte! Vântul de limpezire bate cu putere și prevestește un vifor mare dealungul șesului infectat al moravurilor rele și păgubitoare, între cari înșirăm și boala scârboasă a sgârceniei nemotivate.

Să ne curățim de acest morb urât și să ne ispășim păcatele trecutului! Batem la ușa bogătanilor și a sgârceților noștri și le zicem: desfaceți-vă pungile și dați neamului ajutorul cuvenit!

Din sfânta Scriptură

„De veți avea credința cât grăuntele de muștar veți zice muntelui acestuia, treci de aici acolo, și va trece, și nimic nu va fi vouă cu neputință”. (Matei c. 17, v. 20).

Dumineca a IV-a după Pogorârea sf. Duh

(Evanghelia dela Matei c. 8, v. 5—13).

„În vremea aceea intrând Isus în Capernaum, s'a apropiat de dânsul un sutaș rugându-l și zicând: Doamne, sluga mea zace în casă neputincios, cumplit chinându-se. Și a zis lui Isus: eu voi veni și-l voi vindeca. Și răspunzând sutașul a zis: Doamne, nu sunt vrednic, ca să intri sub acoperământul meu, ci zi numai cu cuvântul și se va vindeca sluga

mea. Căci și eu sunt om sub stăpânire, având sub mine ostași; și zic acestuia: dute, și se duce; și altuia: vino și vine; și slugii mele: fă aceasta, și face. Însă Isus auzind acestea s'a mirat, și a zis celor ce-i urmau: adevăr zic vouă, nici în Izraël n'am aflat atâta credință. Însă zic vouă, că mulți vor veni dela răsărituri și dela apusuri și vor șede cu Avram, și cu Isac, și cu Iacob în împărăția cerurilor. Iară fiii împărăției vor fi aruncați în întunerecul cel mai din afară; acolo va fi plâns și scrâșnirea dinților. Și a zis Isus sutașului: mergi și precum ai crezut, să fie ție, și s'a tămăduit sluga lui într'acel ceas". *

Credința izvorâtă din inimă este cheazășia împlinirii cererilor noastre, îndreptate către Dumnezeu. Iată păgânul sutaș cu rugămintea sa înțeleaptă, însoțită de încredere în puterea fiului lui Dumnezeu, a cărui veste pătrunsese și până la dânsul, a dobândit dela acesta pe seama slăbănoșitului său slugă: darul tămăduirii, cel alinător de chinuri.

De unde credința și plecaciunea aceea sfioasă în fata Mântuitorului lumii, la un sutaș păgân, care dorește cu tot focul inimii să aibe cuvântul de vindecare a lui Cristos pentru neputincioasa-i slugă, dar nu se simte vrednic să primească în casa sa pe cel neîncăput? De unde? De bună seamă dela Dumnezeu, care a sădit în sufletul lui copleșit de porniri bune, ca și într'un pământ roditor, puternicul simțământ al credinței și al umilirii creștinești. Și sutașul și-a arătat în chip atât de vădit credința, cerând ajutorul lui Cristos, iar răsplata acestei credințe a fost vindecarea slugii sale, care s'a tămăduit prin cuvântul lui Cristos: „precum ai crezut să fie ție“.

Sutașul din evanghelie și-a deschis inima, spre a primi într'ansa pe Dumnezeu, iar Dumnezeu trăgându-l spre sine, s'a sălășluit într'ansul. El era unul dintre cei „mulți dela răsărituri și dela apusuri“, adecă fiu al neamurilor păgâne. Nu era într'armat cu armele învățăturilor legii, ce

pregătiseră calea lui Izraël (a jidovilor) spre mântuire, deci nu făcea parte din „neamul ales“. Dar el totuși a pornit spre cucerirea împărăției cerurilor, purtând în mână drept razim toiașul bunei credințe, ochii îi luceau de nădejdea înfăptuirii dorințelor sale, și întreaga-i ființă tresărea de fiorii dragostei către aproapele său. Credea în Cristos și nădăjduia să dobândească harul lui pentru sluga, pe care o iubea.

Împodobit fiind cu aceste virtuți, Mântuitorul îl puse înadată înaintea lui Izraël, unde nu văzuse atâta credință. Iată răsplata dreaptă a sufletului lui cinstit. El câștigă îndreptățirea la locul de odihnă a lui Avram, Isac și Iacob, care nu-i fusese lui gătit, iar cei cari erau să fie meniți împărăției cerurilor cu împetrirea inimii lor, luară locul de osândă, locul plângerii și al scrâșnirii dinților.

O clipă binecuvântată a fost aceea, în care sutașul se încunună cu biruință. Prin biruința lui s'a adevărit, că și noi cei de astăzi, cari n'am fost neam ales, am dobândit darul de-a putea intra în împărăția cerească. Dar și noi numai așa dacă suntem ca sutașul. Credința curată, încredere fără hotar în Cristos să fie hrana sufletelor noastre, căci așa vom avea pe Cristos și cu El: toate. Nicidecum să ne fălim, că suntem creștini, ci să facem voia lui Cristos, căci lucrând împotriva, ajungem la soartea lui Izraël, care în locul împărăției cerești, și-a agonisit întunerecul cel mai din afară.

Preotul din vale.

Cătră mamele române

Tullia Bogdan

Câtă grijă au mamele cu creșterea fetelor lor și câtă socoteală, unde, în ce oraș, la ce școală să le dea la învățătură! Multe dintre ele se lasă ademenite de vorbe și sfaturi streine! Nu vă lăsați duse în rătăcire femei și mame române. Avem și noi școlile noastre românești tot așa bine conduse și îngrijite ca și cele străine, pe cari fiecare român de bine are datorința să le sprijinească. Mamele române trebuie să înțe-

leagă că au datorința întâi de toate creștere românească să dea fetelor lor și după aceea să le dea în școală străină, dacă vreau să învețe mai multă carte, fiindcă durere, noi românii, nu avem școli mai înalte pentru fete.

Noi românii suntem risipiți în multe ținuturi unde locuim împreună cu alte neamuri și prin învăluirea aceasta cu străinii, prin astfel de locuri se vorbește o limbă românească atât de stricată, încât nu ști dacă-i român sau străin cel ce-ți vorbește. Dacă fiecare țaran, preot, dascăl și alt cărturar care-și trimite fata la școală, ar trimite-o la școală românească pe doi sau trei ani, aici ar învăța să vorbească o limbă curată și aleasă, încât toți ceilalți cari ar auzi-o, ar învăța dela ea.

Repet ceea-ce am mai spus aici cu altă ocazie. Că și femeia română e bine și frumos să vorbească și limbi streine, însă să nu uite de datorința ce-o are față de limba ei strămoșească pe care în școli românești și-o poate însuși. Nu-i va servi de mândrie unei fetițe române care a terminat 2—3 clase în vre-o școală străină, când va veni vorba de un Creangă, Coșbuc sau Alexandri, să zică că ea nu știe cine sunt aceștia, că n'au învățat'o în școală. Tot astfel vor fi și multe cuvinte românești pe cari nu le va pricepe fiindcă n'a învățat carte românească și vorbind va fi silită să-și ajute tot cu cuvinte streine. Mai cu seamă pentru românii cari locuiesc în ținuturi amestecate cu străinii și unde se vorbește o limbă românească stricată, baza este școala românească.

Un preot român spunea odată cu multă fudulie, că el și-a dat fata la calugărițe în orașul cutare, în care avem și noi internat românesc. La întrebarea mea mirată, că de ce nu la școala românească, mi-a răspuns că la calugărițe învață mai multă cultură! Apoi se poate una ca aceasta, dela un preot român! Și câți sunt de aceștia! Pentru ce se crede că în mănăstiri sau alte școli streine se învață mai multă cultură, de unde această credință deșartă? De acolo, că sunt oameni rătăciți de neamul și limba noastră și li-se pare că tot ce vine dela străini este mai bun, mai cu preț.

Câtă rătăcire! Oricare din școlile românești pentru fetițe, cele puține pe cari le avem, sunt tot așa bine chibzuite, conduse cu pricepere și susținute cu mari jertfe de neamul nos-

FOIȚA „LUMINEI“

Icoană din Carpați

Este ceasul când truditul
Muncitor voios aruncă
La o parte grija zilei
Și uneltele de muncă;
S'au întors dela pășune
Liniștitele cirezi,
Umbre cresc pe nesimțite
Prin grădini și prin livezi.

Dar un svon de mii de glasuri
Umple zarea fără veste:
Craiul zilei, stând s'apună,
A încremenit pe creste.
Văile răsună toate,
Dealurile viu răspund
Și vijelios se 'nalță
Pulberea departe 'n fund.

Sună dealul, valea sună,
Stă văzduhul să se spargă
De tălângi nenumărate
Ce izbesc în bolta largă,
Căci coboară dela munte
Oile, și curg puhoi —

Ca un greu potop de ceață
Înainte și 'napoi...

Un berbec cu coarne 'ntoarse,
Tacticos și prea cuminte,
După gât c'un clopot mare,
Merge singur înainte.
Pe la margine dulăii;
Urechiatul la mijloc,
Cu desagii grei în spate
Anevoie 'și face loc.

Iar prin pulberea de aur
Tocma 'n capul celalalt
Crește umbra 'ntunecată
A ciobanului înalt:
Cu căciula într'o parte,
El pășeste plin de fală,
Sara purpurie-i schimbă
Zeghea 'n mantă triumfală...

St. O. Iosif

Puiul

Ion Al. Brătescu-Voinești

Sandi, să ascuți de mamica.

Într'o primăvară o prepeliță aproape moartă
de oboseală, — că venea de departe, tocmai din

Africa, — s'a lăsat din zbor într'un lan verde de grâu, la marginea unui lăstar. După ce s'a odihnit vre-o câteva zile, a început să adune beți-gașe, foi uscate, paie și fire de fân și și-a făcut un cuib pe un moșoroi de pământ, mai sus, ca să nu i-l încece ploile; pe urmă șapte zile dearândul a ouat câte un ou, în tot șapte ouă mici ca niște cofeturi și a început să le clocească. Ai văzut cum stă găina pe ouă? Așa sta și ea, doar că ea în loc să stea în coteș, sta afară în grâu; și ploua, ploua, de vărsa și ea nu se mișca, ca nu cumva să pătrunză o picătură de ploaie la ouă. După trei săptămâni i-au ieșit niște pui drăguți, nu goi ca puii de vrabie, ci îmbrăcați cu puf galben ca pui de găină, dar mici, par'că erau șapte gogoși de mătășă și au început să umble prin grâu după de-măncare, Prepelița prindea câte o furnică, ori câte o lăcustă, le-o fărâmița în bucățele mici și ei, pic! pic! pi! cu cioculețele lor, o mâncau numai decât. Și erau frumoși, cumiți și ascultători; se plimbau prinprejurul mamei lor și când îi stiga: Pitpalac! repede veneau lângă ea. Odată prin lunie, când au venit țararii să secere grâul, ai mai mare dintr'e pui n'a alergat repede la chemarea mă-si și cum nu știa încă să zboare, haț! la prins un flăcău sub căciulă. Ce trică a pățit, când s'a simțit strâns în palma flăcăului,

tru. Ş'apoi mamele române vor mai fi şi asigurate că în şcoalele noastre nu vor fi privite chioraş dacă vin în iie şi cizme roşii, nu vor fi despreţuite dacă sunt femei neştiutoare de carte numai cu dorul ca fetiţele lor să înveţe ceea-ce ele n'au putut s'o facă. Şi nici fetele nu vor fi intitulate de şi vor putea vorbi şi cultiva în toată libertatea şi-n dragă voie pe lângă alte limbi limba românească. S'avem inima deschisă şi toată încrederea faţă de instituţiunile noastre, să le dăm sprijinul ca astfel să se întărească pentru folosul şi mândria neamului românesc!

Ştirile săptămânii

Mersul războiului. Comunicatele oficiale şi agenţia telegrafică ungară nu ne aduc de pe frontul italian veşti mai însemnate. Se vede, că luptele s'au mai potolit. Poate numai atacurile italiene fără rezultat dela Asiago şi dela Monte di val Bella merită să-le încreştăm. Luptele de pe coasta văii Brenta s'au sfârşit în favorul nostru. — În Albania frontul nostru de sud l-am retras în urma presiunii puternice a trupelor duşmane peste linia Berat-Fieri. În valca Devoli am respins călăreţii francezi. — În apus luptele se continuă. În deosebi cele de artilerie. Aşa pe ţarmul vestic al râului Avre. Lupte locale au fost şi în pădurea dela Villers Cotterets apoi la Chateau-Thierry. Pretutindenii am respins pe duşman. Aviatorii noştri continuă a seceră învingeri strălucite la frontul apusean. În momentul ultim se semnaleză, că germanii au început un atac vehement pe o estindere de 80 klm. dela Chateau-Thierry până la Maine de Massiges.

Ofenzivă generală. Din Geneva se anunţă, că în ultima şedinţă din Versailles s'a pertractat planul unei ofenzive mari, ce s'ar începe deodată pe uscat şi apă pe toate fronturile. După ştiri sosite din alte izvoare a sosit timpul ofenzivei ententei. Toate presemnele arată începerea luptelor. Statele ententei voiesc să provoace deciziune militară încă vara aceasta cu atât mai cu seamă, deoarece după părerile lor ofenzivele puterilor centrale rămân fără rezultat şi acum se poate răpi mai uşor iniţiativa din mâinile lor.

Contra revoluţia din Rusia. Din Berlin se comunică, că la acţiunea pornită pentru trântirea regimului bolşevic s'a alăturat mai nou Cernov, fostul ministru de agricultură, care are la spate un partid mai mare ca Kerenski, ori alţii. — După ştirile cele mai noi Cernov înainteză în fruntea unor bande înarmate de

ţărani contra Moscvei. Cernov afirmative şi-ar fi asigurat pe seama sa cazacii dela Don, iar generalul Krasnov se află cu o armată de cazaci în drum spre Moscva. — „Investia“ de cazaci în drum spre Moscva. — „Investia“ scrie, că Englezii astfel se poartă în Rusia, că şi la ei acasă. Nu îşi bat capul cu dispoziţiile şi protestele autorităţilor ruseşti şi fac zilnic astfel de dispoziţii a căror scop e evident. Nu e mirare, că relaţiile faţă de Anglia s'au înrăutăţit într'atâta, că mncitorii şi ţărani Rusiei vor lua dispoziţii întru alungarea Englezilor. — „Times“ anunţă, că de Luni s'au întrerupt legăturile diplomatice între Anglia şi Rusia. D.

Credinţa şi vitejia românească, recunoscută de un comandant ungar. Cetim în „Reichspost“ din Viena, Nr. 296 dela 2 Iulie, într'un raport despre o mare adunare patriotică următoarea declaraţie a redactorului-şef Dr Funder: „Mergând eu acum zece zile dealungul liniilor noastre pe frontul dela Asiago, un comandant ungar al unei trupe de azalt mi-a spus; „Eu sunt Maghiar, Secui, şi înainte, de când trăesc, uram şi despreţuiam pe Români ca cetăţeni în cari nu s'ar putea avea încredere („unverlässliche Bürger“), dar mărturisesc că am greşit; iar astăzi salut plin de respect pe cel din urmă din soldaţii mei români. „Das sind Kerle vou Gold und Eisen“! (Aceştia sunt voinici din aur şi din fier). „V. N.“

Ordinarea trieratului urgent. Ministrul de alimentaţie prinţul Windischgretz a adresat un circular către toţi vice-comiţii comitatelor în care accentuiază, că lipsa de cereale periclitează grav deopotrivă populaţia civilă şi vederea armatei. Încunjurarea acestor încurcături de hrănire se poate ajunge numai atunci, dacă se va începe în timpul cel mai apropiat trieratul, astfel, ca morile să poată deja din 15 l. c. măcina primele cantităţi. Ministrul de alimentaţie a făcut dispoziţiile necesare, ca la trierat să fie asigurat materialul necesar şi sacii de lipsă pentru transport. În ordinaţiune provoacă ministrul de alimentaţie vice-comiţii să îndrume producătorii ca în comunele, unde e posibil măcar numai trieratul orzului de toamnă, să înceapă numai decât lucrul. Accentuiază apoi, că pentru produsele trierate de timpuriu să plăteşte peste preţul maximal încă un premiu separat.

O dispoziţie interesantă. Se anunţă din Roma, că vicarul general papal, a dat o ordinaţiune, prin care interzice preoţilor să cerceteze reprezentările cinematografice, chiar şi atunci dacă obiectul e luat din biblie.

† Ioan Stoian parohul Caransebeşului a reposat în Domnul Sâmbătă după amiază. În-mormântarea a avut loc Luni pontificând Prea

Cuvioşia Sa părintele protosincol Dr Iosif Traian Badescu cu asistenţa protopopului Andrei Ghi-diu, preoţilor Spiridon Şandru, Gheorghe Petrescu, Gheorghe Buru, Valeriu Nicolaeviciu, Romul Tinca, Patriciu Rădoiu şi Antoniu Novac. Răspunzoriile le-a executat corul mixt al „Reuniunii de cântări“ sub conducerea profesorului Alexandru Buţiu. A luat parte la acest act de doliu public mult în frunte cu Prea Sfinţia Sa părintele episcop Dr E. Miron Cristea. Părintele Stoian moare în etate de 61 ani şi după un serviciu preoţesc de 40 ani. Odihnească în pace!

Clopot de oţel în Cornia. Credincioşii noştri din această comună fruntaşă, fiind la biserică lor, au adunat 1600 cor. şi astfel au putut cumpăra un clopot de oţel în locul celor 3 clopote de aramă, recvirate pe seama armatei. Sfinţirea clopotului s'a făcut de vrednicul preot Vasile Uzonescu din Domaşnia. — Preotul din Cornia, împreună lucrătorul nostru Nicolae Văleanu e deja de 4 ani, preot militar. — Laudă celor-ce îşi ştiu îndeplini datorinţa.

Direcţiunea şcolii civ. gr. or. rom. din Arad invită părinţii, cari ar dori să-şi ducă fetele lor la internatul şcolii civ. rom. din Arad, să se anunţe la direcţiunea numitei şcole, ca să se poată face preparaţiunile pentru deschiderea internatului. Procurarea alimentelor între împrejurările de astăzi e mult mai anevoioasă şi aşa părinţii, cari vor dori să-şi ducă fetiţele lor la şcoala din Arad să se anunţe cât mai curând. Condiţiunile de primire se vor fixa mai târziu şi se vor conforma anunţurilor, dar bineînţeles — fiind scopul internatelor noastre de a avea cât mai multe femei române parte de carte — vor fi cât se poate mai moderate. Anunţurile sosite prea târziu, nu vor fi luate în considerare.

ECONOMIE

Ogorârea miriştilor

Pavel Grecu

Foarte însemnată e munca asta şi cel ce nu o face — slab plugar e, orice ar zice. În ce se vede bunătatea ogorării miriştilor?

1. **Stărpirea buruienilor.** Plugarii români nu îşi prea bat capul cu buruienile, ce le năpădesc holdele, tocmai aşa nici cu cele ce la generaţiile mai tinere în deosebi — le înăbuşesc florile sufletului. Deşi nu e greu de a înţelege, că fie un om oricât de harnic, de isteţ, dar dacă

Se auzea fâşăitul unui câne care alerga prin mirişte şi din când în când glasul omului: „Unde fugi? Înapoi, Nero!“

Fâşăitul se apropie, — uite cânele: a rămas împietrit, cu o labă în sus, cu ochii ţintă spre ei.

„Nu vă mişcaţi“, le şopteşte prepeliţa şi se strecoară binişor mai departe. Cânele păşeşte încet după ea. Se apropie grăbit şi vânătorul. Uite-l: piciorul lui e acum aşa de aproape de ei, încât văd cum i-se urcă o furnică pe carâmbul cizmei! Vai! cum le bate inima. După câteva clipe prepeliţa zboară ras cu pământul, la doi paşi dela botul cânelui, care o urmăreşte; vânătorul se depărtează strigând: „Înapoi! Înapoi!“ Nu poate trage de frică să nu-şi împuşte cânele; dar prepeliţa se preface aşa de bine că e rănită, încât cânele vrea cu orce preţ s'o prindă, iar când socoteşte ea că e în afară de bătaia puştei, zboară repede scăpată spre lăstar.

În vremea asta puiul al mai mare, în loc să stea nemişcaţi ca fraţii lui, după cum le poruncise mă-sa, zboară; vânătorul îi aude pârăitul zborului, se întoarce şi trage. Era cam departe. O singură alice l-a ajuns la aripă. N'a picat, a putut zbura până în lăstar; dar acolo de mişcarea aripei, osul la început numai pleznit s'a crăpat de tot şi puiul a căzut cu o aripă moartă.

† Tureacul.

numai el a ştiut; îi bătea inima ca ceasornicul meu din buzunar; dar a avut noroc de un ţaran bătrân, care s'a rugat pentru el:

— Lasă-l jos, mă Mărine, că e păcat de el, moare. Nu-l vezi că deabea e cât luleaua.

Când s'a văzut scăpat, fuga speriat la prepeliţă să-i spue ce-a păţit. Ea la luat, l-a mângâiat şi i-a spus:

— Vezi ce va să zică să nu mă ascultaţi? Când te-i face mare, o să faci cum îi vrea tu; dar acum că eşti mic, să nu ieşi niciodată din vorba mea, că poţi să păteşti şi mai rău.

Şi aşa trăiau acolo liniştiţi şi fericiţi. Din seceratul grâului şi din ridicarea snopilor se scuturase pe mirişte o groază de boabe cu care se hrăneau, şi măcar că nu era vre-o apă prin apropiere, nu sufereau de sete, că beau dimineaţa picături de rouă de pe firele de iarbă. Ziua, când era căldură mare, stau la umbră în lăstar; după amiază, când se potolea arşiţa ieşau cu toţii pe mirişte; iar în nopţile răcoroase se adunau grămadă ca sub un cort, sub aripile ocrotitoare ale prepeliţei. Încet-încet puful de pe ei s'a schimbat în fulgi şi în pene şi cu ajutorul mamei lor au început să zboare. Lecţiunile de zbor se făceau dimineaţa spre răsăritul soarelui, când se îngână ziua cu noaptea, şi seara în amurg, căci ziua era primejdios din pricina hereţilor, cari dădeau târcoale pe deasupra miriştei.

Mama lor îi aşeza la rând şi îi întreba: „Gata?“ „Da“, răspundea ei. „Una, două, trei“. Şi când zicea „trei“, frrrrr! zburau cu toţii dela marginea lăstarului tocmai colo lângă cantonul de pe şosea şi tot aşa îndărăt. Şi mama lor le spunea că-i învăţa să zboare pentru o călătorie lungă, pe care trebuia s'o facă în curând, când o trece vara. „Şi o să zburăm pe sus de tot, zile şi nopţi, şi o să vedem dedesubtul nostru oraşe mari şi râuri şi marea“.

*

Într'o după-amiază pe la sfârşitul lui August, pe când puii se jucau frumos în mirişte împrejurul prepeliţei, aud o căruţă venind şi oprindu-se în drumeagul de pe marginea lăstarului. Au ridicat toţi în sus capetele cu ochişorii ca nişte mărgelile negre şi ascultau.

— Nero! înapoi! s'a auzit un glas strigând. Puii n'au priceput, dar mama lor, care înţelesese că e un vânător, a rămas încrămenită. Scăparea lor era lăstarul, dar tocmai dintr'acolo venea vânătorul. După o clipă de socoteală, li-a poruncit să se pitulească jos, lipiţi cu pământul şi cu nici un preţ să nu se mişte.

— Eu o să zbor; voi să rămâneţi nemişcaţi; care zboară e pierdut. Aţi înţeles?

Puii au clipit din ochi c'au înţeles şi au rămas aşteptând în tăcere.

e bețiv ori cărțaș, ori copleșit de altă patimă — puțină ispravă de dânsul, diavolul are do-bândă de el. Iar rânduiala, ce o au păcatele la oameni — tot aceea o au buruienile în holdele cultivate. Sug măduva pământului, iau din gura firului de grâu ori de cucuruz nutremânturile cele scumpe, înăbușă plantele de folos, le copleșesc, căci mult sunt trainice, și multă putere de răspândire au. Am văzut plugari, cari s'au fălo-rășpândire au. Am văzut plugari, cari s'au fălo-rășpândire au. Am văzut plugari, cari s'au fălo-rășpândire au.

Ogorând miriștile stârpești o bună parte din buruienile, cari trăiesc numai un an. Sunt unele buruieni, cari dau roadă înainte de coacerea grâului, orzului etc., sau se coc deodată cu acestea. Sămânța acestora deci se scutură pe miriște, și întorcând miriștea de 2—3 degete, dacă dă o ploaie, dar și fără aceasta — sămânța buruienilor încolțește, arătura inverzește ca în ajunul Sângiorzului. La arătura a doua de mai târziu însă — aproape toate buruienile ăstea răsărite le tai, și îngropându-le mai adânc — le înăbușești, le stârpești.

2: Al doilea folos mare e păstrarea umeze-lii în pământ. Când s'a luat grâul de pe holdă, în asta sunt mii și mii de mii de țevișoare neînchi-puit de mici, prin cari — în urma căldurii de soare și a adierii de vânt — se înalță apa în aer; evaporază nespuse de repede, iar pământul se așează, parcă ar fi bătucit. Iar asta cât e de rău știe oricine, când toamna sboară după plug corcote, ca bulvanii de casă, bieții boi se umflă, de să-și rupă baierile sufletului, iar creștinul suđuie, bate și-și inveninează sufletul de năcaz. Iar ce bucate se fac — cred, că e de prisos să amintesc.

Ogorând însă, tai țevile cele mici, apa nu se soarbe din pământ, rămâne în partea cea mai mare sub arătură. Soarele, vântul, poate mai vre-o ploaioară frăgezesc arătură, o sfarmă, încât lu-ând un bulgăre în mână, curge printre degete, ca nisipul. Cotoarele și ierburile îngropate pu-trezesc și de putregai toate plantele agricole, adecă cele sămânate de plugar — au foarte ma-re lipsă. Ba ce e mai mult și pământul de sub stratul arăturii — deoarece aerul poate străbate la el prin arătură, iar căldură primește și dela soare, și dela miriște ce putrezește, iar umezală are de ajuns — zic, și pământul acesta se coace,

se frăgezește, încât boii aproape nici nu simt, dacă la aratul al doilea de peste o lună sau două — slobozi plugul cu câteva degete. Așa-dară ai

3-lea folos mare al ogorării miriștilor e — că mai ușor poți săvârși arăturile de mai târziu, ceea-ce e mare vorbă la plugarii noștri, cari nu dispun de trăgătorii cei mai năzdrăvani, și e mare vorbă, în părțile noastre, unde toamna, în toiu aratului de sămănat — de obicei e secetă.

Când să se facă ogorarea miriștilor? Cu cât mai repede, cu atât mai bine. Nu există mi-riște, pe care să nu o poți ara îndată sau la 1, 2 zile după tăierea bucatelor de pe dânsa. Nu, căci ogorarea asta — acolo unde scopul ei în prima linie e stărpirea buruienilor, e de a se face de două-trei degete afund, iar acolo unde se țânțește numai pregătirea pământului — cel mult de patru degete adâncime. Iar atâta — plu-gul, în răstimpul scurt amintit după secerat, prinde întotdeauna. Beleaua e, că nu prea e cine să facă și munca asta.

Dacă plugarii români ar fi adânc cuprinși de minte, ca să-și munciască moșia cât se poate mai bine, dacă și-ar da copiii la școale agro-nomice, de am avea oameni mulți cu știință a-gronomică, iar prin sate ar înflori pretutindenea însoțirile plugărești, atunci ar fi cunoscut și la noi un fel de grapă, care în loc de dinți, are trase pe două suluri niște tăiere de oțel. Aceasta — minunată muncă săvârșește la ogoratul ăsta de vară. Locul pe unde merge ea, e fărâmațit ca de doi „țoli“ ca în straturile din grădină. Și cel puțin de trei ori mai mult lucră cu ea, decât cu plugul. Trei, patru inși în tovărășie și-ar pu-tea-o cumpăra, iar trei sau patru inși ortăcin-du-se și la secerat — s'ar putea împărți așa, ca deodată cu seceratul, să fie gata și cu întorsul miriștilor.

Va zice Stan ori Bran — bine, ogorăm toa-te miriștile, dar unde amar păstoriți apoi vitele? Celce pune întrebarea asta — să lase în turbă plugăritul. Nu-i de el! Eu spun numai atâta: nu e pășune pe lume mai scumpă, decât a mi-riștilor. Seamănă nene lucernă și cucuruzar (cio-lomada, cucuruz de nutreț) și nu ai lipsă de pășunea cea slabă a miriștilor. Dobânda de a-cuma, îți aduce pagubă înzecită în viitor. Iar, dacă dă ploaie — atunci și pe ogorături dă colț de iarbă.

Încă ceva!
Dacă cineva vrea să lucre cu totul cu-minte, rațional, atunci aibă grijă, ca după ploi — să grape ogorăturile. Celce a cetit scrisese din foaia asta își va aduce aminte, că prin gră-pat păstrăm umezeala în pământ, iar aici — ajutorăm și mai mult frăgezirea solului (a pământului arat) și a subsolului (pământul nearat). Nu cruțați osteneala asta!

Calendarul săptămânii

Iulie Cuptor

Zilele săptămânii	Data	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian (vechiu)
Joi	5	(†) C. P. Atan. al At., S. Marta
Vineri	6	C. P. Sisoie cel mare
Sâmb.	7	C. P. Toma, Acach. Ma Chiriachi
Dum.	8	M. M. Procopie
Luni	9	M. Pancrație Ep. Tavromeniei
Marți	10	SS. 45 Mi din Nicopole
Merc.	11	Ma Eufemia

VILA
DĂNILĂ VALUȘESCU

cu odăi curate și frumos mobilate, situată la locul cel mai frumos al băilor, este locul cel mai căutat de toți oaspeții români, cari petrec vara la BĂILE-HERCULANE.

Prețuri foarte moderate atât pentru domni, cât și pentru plugari.

Comandele se adresează pro-prietarului

PETRU VALUȘESCU,
HERKULESFÜRDÖ.

Biblioteca populară religioasă

edată de A. TĂUTUL preot în Suceava Bucovina

- 2. Viața sf. marelui Martir Gheorge costă 40 Bani
 - 3. „ „ părintelui Grigore arh. Const. „ 30
 - 4. „ „ împărat Constantin cel mare și a împărătesei Elena 60
 - 5. „ „ Martir Ioan cel Nou dela Suceava 40
 - 6. „ „ Proroc Ioan Botezătorul 40
 - 7. „ „ apostoli Petru și Pavel 60
 - 8. Minunile lui Isus Cristos cu ilustrațiuni va apărea în curând.
 - 8. Viața sf. maice Paraschiva 30
- În curând vor apărea și alte broșuri.
La o comandă mai mare librăria „Școala Română“ din Suceava Bucovina dă și un rabat corespunzător. 10—2

Vânătorul cunoscând desimea lăstarului, și vă-zând că trăsesse într'un pui, nu s'a luat după dânsul socotind că nu face truda de a-l căuta prin lăstar.

Ălalți pui nu s'au mișcat din locul unde-i lăsase prepelița.

Ascultau în tăcere. Din când în când se auzeau pocnete de pușcă și glasul vânătorului strigând: „apport“! Mai târziu căruța s'a depăr-tat înspre vânător pe drumeagul lăstarului; încet-încet pocnetele și strigătele s'au pierdut, s'au stâns, și în tăcerea sărei care se lăsa nu se mai auzea decât cântecul greerilor; iar când s'a înop-tat și răsărea luna înspre deal, au auzit glasul mamei lor chemându-i din capul miriștei: „Pit-palac! Pitpalac!“

Repede au zburat înspre ea și au găsit-o. Ea i-a numărat; lipsea unul.

— Unde e nenea?
— Nu știm, — a zburat.

Atunci prepelița desperată a început să-l strige tare, mai tare, ascultând din toate părțile.

Din lăstar i-a răspuns un glas stâns: „piu! piu!“
Când l-a găsit, când i-a văzut aripa ruptă, a înțeles că era pierdut; dar și-a ascuns dure-rea ca să nu-l desnădăjduască pe el...

De-atunci au început zile triste pentru bie-tul pui. Abia se mișca cu aripa târâș după dânsul;

— se uita cu ochii plânși cum frații lui se învățau la zbor dimineața și seara; iar noaptea, când ălalți adormeau sub aripa mamei, el o în-treba cu spaimă:

— Mamă, nu e așa că o să mă fac bine? Nu e așa c'o să merg și eu, să-mi arăți cetăți mari și râuri și marea?

— Da, mamă, răspundea prepelița, silin-du-se să nu plângă.

Și a trecut vara. Au venit țărani cu plu-gurile de au arat miriștea; prepelița s'a mutat cu puii într'un lan de porumb de alături; dar peste câțeva vreme au venit oamenii de au cu-les porumbul, au tăeat cocenii și au întors lo-cul; atunci s'au mutat în niște părloage din mar-ginea lăstarului.

În locul zilelor mari și frumoase au venit zile mici și posomorâte, a început să cadă brumă și să se rărească frunza lăstarului. Pe înserate se vedeau rândunici întârziate zburând în rasul pământului, ori pâlcuri de alte păsări călătoare, iar în tăcerea nopților friguroase se auzeau stri-gătele cocorilor, mergând toate în aceeaș parte, cătră meazăzi.

În inima bieteii prepelițe era o luptă sfâșie-toare. Ar fi vrut să se rupă în două, — jumătate să plece cu copiii sănătoși, cari sufereau de fri-gul toamnei înaintate, iar jumătate să rămâie cu

puiul schilod care se agăța de ea cu desperare. Suflarea dușmănoasă a crivățului, pornită fără veste într'o zi, a hotărât-o. Decât să-i moară toți puii, mai bine numai unul, — și fără să se uite înapoi, ca să nu-i slăbească hotărârea, a zburat cu puii zdraveni, pe când ăl rănit striga cu des-nădejde:

— „Nu mă lăsați! Nu mă lăsați!“

A încercat să se târască după ei, dar n'a putut și a rămas în loc urmărindu-i cu ochii până au pierit în zarea despre meazăzi.

Peste trei zile toată preajma era îmbrăcată în haina albă și rece a iernii. După o ninsoare cu viscol, urmă un senin ca sticla, aducând cu dânsul un ger aprig.

La marginea lăstarului un pui de prepeliță cu aripa ruptă, zgribulit de frig. După durerile grozave de până adineori, urmează acum o pi-roteală plăcută. Prin mintea lui fulgeră crâmpeie de vedenii... miriște... un carâmb de cizmă pe care se urcă o furnică... aripa caldă a mamei. Se clatină într'o parte și într'alta și pică mort, cu degetele ghearei împreunate ca pentru închi-năciune.